
Informe sobre l'1% cultural estatal i autonòmic

Autor: Ccs. Promoció Cultural
Aprovació: Ple, 9 juliol 2018

Tradicionalment, en les obres públiques, una part dels costos era destinada a embellir i ornar la pròpia obra. Molt sovint eren les mateixes empreses constructores o l'executor de l'obra qui triava els guarniments o format afavoridor. Són molts i variats els espais públics en els que l'import destinat a l'ornamentació propiciava elements divergents amb l'obra i l'estètica escaient. En ocasions, fins i tot, amb introducció d'elements estranys que desentonaven greument de la pròpia obra pública.

Les administracions, a partir de 1985 i concretament de l'aprovació de la Llei 16/1985 de patrimoni històric espanyol, decideixen intervenir i reservar un tant per cent a beneficiar el patrimoni monumental i l'activitat artística, sent la pròpia administració (estatal, autonòmica o municipal) qui decideix on i quan s'inverteix eixe tant per cent. Tant per cent que es determina siga un 1% de tota obra pública.

Que és l'1% Cultural?.-

La llei de patrimoni històric cultural espanyol (Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimonio Histórico Español) va establir l'obligació de destinar l'1% dels contractes d'obres públiques a tasques de conservació o recuperació del patrimoni històric i cultural o al foment de la creativitat artística.

Cal assenyalar que eixe 1% és una dotació distinta a la destinada pels pressuposts generals a les polítiques culturals.

Informes del CVC sobre el tema.-

El Consell Valencià de Cultura ha manifestat en diverses ocasions la importància de les normatives per fer efectives les quantitats relatives a eixe 1%. Així, en el Seminari, enllestit per la Facultat de Belles Arts d'Altea de la que era degà el vicepresident del CVC Ramon de Soto, el curs 2001-02, intervingueren diversos membres del CVC com informants.

Dada la importància del tema fou objecte dels informes següents la situació i pràctica de l'1% Cultural:

- Informe sobre l'1% Cultural de les obres públiques. Aprovat en el Ple del 28 de novembre de 2005, a Ibi.
- Informe sobre la nova Llei de Patrimoni Cultural Valencià, aprovat en el Ple del 27 de febrer de 2017, a Pedreguer.

- Informe sobre l'Avantprojecte de Llei del Mecenatge Cultural, Científic i Esportiu no professional en la Comunitat València, aprovat al Ple del 21 de desembre de 2017.

Legislació estatal.-

Reial Decret 111/1986 de 10 de gener, de desenvolupament parcial de la Llei del Patrimoni Històric Espanyol (modificat pel Reial Decret 162/2002, de 8 de febrer).

Reial Decret 1893/2004 de 10 de setembre, pel qual es crea la Comissió Interministerial per la coordinació de l'1% cultural.

Ordre CUL/596/2005 de 28 de febrer, per la que es publica l'acord de la Comissió Interministerial sobre els criteris de la coordinació de la gestió de l'1% cultural.

Ordre del 15 d'octubre de 2013, del Ministeri de Foment, pel qual s'augmenta el percentatge al 1'5% cultural de les seues obres públiques.

Legislació autonòmica.-

Llei 4/1998 d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià:

A l'art. 93.1 de l'eixa llei s'assenyala que la Conselleria de Cultura serà qui gestione l'1%, com a mínim, de totes les inversions reals, Capítol VI, de la Generalitat, d'acord amb les inversions de l'any anterior.

L'art. 93.2 també encomana a la Conselleria de Cultura la coordinació amb l'Adm. Estatal de l'1% generat pels ministeris en territori valencià.

Situació actual.-

La crisi econòmica ha propiciat un retallament dur de les inversions derivades de l'1% cultural. En el cas valencià pot assegurar-se que no ha estat mai executada la disposició de l'art. 93.1 sobre l'1%.

Cal assenyalar que aquests darrers anys s'ha produït un augment considerable en els pressuposts ordinaris destinats a cultura. El propòsit sembla ser de 100 milions d'euros anuals. Però eixes quantitats no corresponen a l'1% tal i com s'indica a l'article esmentat.

Be per via Presidència de la Generalitat o fons FEDER s'aprecien en els últims pressuposts quantitats rellevants destinats a inversions patrimonials però tampoc no responen a l'esmentat en la legislació anterior.

Sí s'ha produït un fet positiu en les relacions entre Govern central i Govern autonòmic en tot allò que fa referència l'art. 93.2 de coordinació de les inversions ministerials. L'administració central coordina amb l'autonòmica les possibles inversions (de l'1'50% de Foment) en territori valencià. Enguany el Ministeri aportarà 2.728.607,22 euros a projectes com la consolidació del

castell d'Aiora (324.025 euros) i l'adequació del Palau de l'Almirall de València (2.404.582,22 euros).

Un problema que es planteja en el cas valencià és el derivat de la normativa de l'art. 93.1, de la llei de Patrimoni Cultural Valencià. Segons aquesta disposició, tot l'1% del Capítol VI de la Generalitat d'un any se li lliura a la Conselleria de Cultura a l'any següent. Això pot fer que no estiga clarament diferenciat el que correspon als pressuposts ordinaris del que correspon a l'1% (sovint els propis gestors no se n'assabenten). Per això caldria no solament distingir-ho més nítidament, sinó estudiar la possibilitat de, com en el cas de l'Adm. Central, crear una comissió mixta conformada per representants de Cultura i de la conselleria que genere el crèdit.

En eixe sentit considerem que caldria tenir-se ben presents les següents conclusions:

Conclusions.-

1.- Deu quedar clar i manifest que l'1% Cultural correspon a partida específica i diferent dels pressuposts ordinaris dels de la Generalitat. Raó per la qual, a pesar de destinar-se, any vençut, a la Conselleria amb competències culturals ha de diferenciar-se de les partides ordinàries de la política cultural compreses en els Pressuposts Generals.

2.- Seria convenient que les partides del Capítol VI del pressupost, que se li transfereixen a la Conselleria de Cultura, foren estudiades conjuntament, en la seua destinació, per la Conselleria que genera el crèdit i per la de Cultura. Com a conseqüència caldrà que una Comissió Mixta, Cultura i conselleria generadora, siga qui propose la destinació de l'1%. Tal i com es fa actualment en l'Adm. Central.

3.- Les inversions, derivades de l'1%, es destinaran a bens de titularitat pública o ceditos per a ús públic almenys per un termini de 50 anys. Amb dues excepcions (contemplades ja en l'Orde del Ministeri de Cultura del 28-2-2005), a saber: a) Quan es tracta d'actuacions contemplades en un Pla Nacional o Autonòmic rellevant (cas del Pla de Catedrals o Monestirs); i b) Quan es tracte d'inversions en bens declarats Patrimoni Mundial de la UNESCO (en aquest cas tindran prioritat per sobre les declarats B.I.C. o B.R.L.).

4.- En les peticions sobre l'1% (l'50% en Ministeri de Fomento, actualment) dirigides a l'Adm. Central, tant la documentació històrica com la memòria descriptiva, la informació gràfica necessària com la urgència de la intervenció, en el seu cas, haurà de formalitzar-la el departament interessat (institució, municipi, conselleria, etc...) encara que podrà ser ampliada i completada per documentació aportada per la conselleria interessada o per la comissió mixta corresponent.

5.- El Consell Valencià de Cultura ofereix a les autoritats interessades la seua col.laboració assessora en el procés assenyalat al punt 4.

6.- La coordinació entre l'Adm. Central i l'Autonòmica, pel repartiment de les quantitat dimanants de l'1'50% estatal, s'haurà de contemplar diferenciada de l'1% autonòmic i, evidentment, del pressupost cultural ordinari.

Aquest Informe es lliurarà al protocol habitual.